

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת אחרי - קדושים | עלון מס' 23

'בחירה חופשית'

ח: וְנָתַן אֱהָרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גִּרְלוֹת גֹּרֶל אֶחָד לַד' וְגֹרֶל אֶחָד לְעִזָּאזֵל:

בביאור המשמעות גורל היינו הגרלה... בהגרלה אין תוצאות ידועות מראש... כל האפשרויות פתוחות...

שני השעירים מגיעים לבית המקדש... שניהם שווים וכמבואר במסכת יומא (סו.) - **במתנא' - שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקחתן כאחד...** שניהם עומדים פתח אוהל מועד... - **וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְהֶעֱמִיד אֹתָם לְפָנֵי ד' פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:** האפשרות של כל אחד מהם לזכות בגורל הוא שווה לחלוטין, ועד התוצאות לא נדע מי יעלה כקרבן לד' ומי ילך לעזאזל...

הרש"ר הירש זצ"ל בספר במעגלי שנה - מביא בתיאור שובה לב, את התחושה העוברת על שני השעירים... אצטט חלק מדבריו בלשונו הוא, וחלק בתרגום חופשי...

שני השעירים עומדים בפתח המקדש ופניהם כלפי ההיכל וקודש הקודשים, שניהם בצד צפון ושניהם שווים ככתוב לעיל... הכהן טורף בקלפי ומעלה שני גורלות, על האחד כתוב לד' ועל השני נכתב לעזאזל... גורלם משתנה כעת לחלוטין.. השעיר לד' עולה כקרבן, והשני רק כעת מתחיל את המסלול...

השעיר לד' נשחט... דמו נאגר בכלי שרת, ומובא לתוככי המקום המקודש ביותר - קודש הקדשים... מזים אותו בין הבדים... וגם על הפרוכת... ועל מזבח הזהב... והוא הגיע לתכלית תיקונו.

לעומתו השעיר השני עומד עדיין חי... אילו הייתה לו דעת לחשוב מן הסתם היה צוהל.. הנה אנוכי זכיתי לחירות... נשארתי בחיים, כשאחי למראה ולקומה ולגודל כבר נשחט ונשרף... וכשמגיע איש עיתי.. הוא ממש צוהל על הכבוד שנפל בחלקו... הנה יוצאים אתו לטיול במרחבי הארץ... וכל תחנה ותחנה יוצאים לקראתו... מרוגש הוא מן התהליך הנפלא... עולים איתו על פסגת ההר... רגע השיא... איזה נוף נשקף מכאן... אולי אפילו בליבו הוא עצב מעט ששותפו עד לא מזמן, איננו איתו לצפות בנוף מדהים שכזה... ווואאו...

ושם למעלה הופכים אותו שפניו יהיו כלפי הירידה... מן הסתם הוא חושב זהו יורדים... ואז... מגיעה הדחיפה הגדולה... ובמורד התלול הוא מתגלגל, ועוד לא הגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים...

אילו ידע שזאת התוצאה... אילו ידע... הוא לא היה נתפס לאשליות ומחשבות... שבסופן הכל מתנפץ אלי סלע...

בעצם שתי הדרכים הללו הם הדרכים שניתנו לאדם לבחירה... **זאת הבחירה החופשית** - האם אתה מתקדש לד' או חלילה משתלח לעזאזל... הדרך לעזאזל מתחילה בטיפוח האנוכיות, בהתכחשות עיקשת לכל הדרישות המגיעות מגבוה, תוך גלגול על כל אלה שאינם ממצים את מלא

ההנאה מרכושם, ועוד מוכנים לתת מהונם ומאונם למען מטרות שאין מפיקים מהם כל הנאה גשמית... זאת הדרך לעזאזל... העומדים בראש הצוק הנטוי מעל לתהום מביטים מגבוה על ההולכים בדרך ד' ומלעיגים עליהם... אכן הדרך לעזאזל נראית לכאורה דרך של פיקחות יתירה, ולמעשה הרי זו דרך האווילות והטירוף... דומה שהיא דרך החיים אבל היא מוליכה אל המוות...

הנה שתי הדרכים שעלינו לבחור ביניהן, הקלפי לפנינו... לכאורה אי אפשר להבחין בין שני הגורלות שבתוכו.. וכל אחד חופשי לבחור כרצונו... איש לא יתלה את האחריות בגורמים שונים כגון מעמד, מצב כלכלי מראה חיצוני, חוסר זמן או משרה, שכאילו הם מאלצים אדם לבחור בדרך לעזאזל... למעשה אין בכוחם של שום תנאים ונסיבות בחיים, להכריח אדם לבחור בדרך מסוימת, תמיד ניתנות בידו הברירה החופשית לבחור לו את דרכו בחיים, כמות שהוא בתכונותיו האישיות, אם חזק או חלש, אמיד או עני, אם בעל מזל ואם ביש, כך הועמד האדם לצפון המזבח - וקלפי היה שם... ויש שם שני גורלות... והן שווין במראה ובקומה וכו' אך בכל זאת מכוונים הם לשתי מטרות מנוגדות...

גם שני השעירים - שתי הקרבנות ראויות להיות כקרבן לד', ואילו בכל אופן רק אחד מהן זוכה להיות קרבן לד' - **גורל זה גורל בתנאי שיש לכל אחד מן האופציות את האפשרות השווה להיות אחת מהתוצאות...** כשאני בוחר בטוב זה בגלל שיש לי את אותה האופציה בדיוק לבחור ברע... אחרת אין משמעות לבחירה... בלי שיש אפשרות לזכות בטוב אין שום פיתוי לחטא... ואיזה ערך מוסרי יש לאדם שעושה טוב אם אין לו יצר שמושך אותו לעשות רע...

הכלל אומר - היחיד שיכול לומר כן זה מי שידוע לומר לא.. אם אין לאדם בלכסיקון את המילה לא, אז הכן שלו הוא אינו כן אמיתי... היחיד שהטוב שלו הוא אכן טוב זה רק אם הוא יכול במידה שווה לבחור ברע...

יוצא איפה כי ביוה"כ ישנו מסר עצום העולה מהקרבן שני השעירים, לכל אדם באשר הוא, ניתנה הבחירה בין הטוב לרע.. ולפעמים נראה כי החי חיים טובים הוא הנהנה.. והמאוסר... ולעומתו הקרבן המסכן נשחט, צריך לוותר על מנעמי העולם... צריך להקריב מתמצית חלבו ודמו... אך במבחן התוצאה, הרי הקרבן לד' מסיים בקודש הקודשים, ואילו הנהנתן והחי כביכול את אותם חיים שלוים, מסיים בהתפרקות אברים מחרידה...

ולסיום למילה גורל ישנה משמעות נוספת - אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו - זאת משמעות של חלק... גורל הינו ההגרלה, והינו חלק... כאשר אני בוחר בטוב ובדרך הישר הרי בחרתי בחלקי... בחרתי בגורלי... וזה מתחבר נפלא עם דברי הרש"ר הירש כאשר יש לי בחירה בין שני דברים אני בוחר בגורל - בוחר בחלקי... בוחר בטוב... שנזכה באמת לבחור בטוב...

שבת שלום ומבורך

לא תיקום ולא תיטור'

יח: לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה':

לא תקום. (יומא כג) אמר לו השאילני מגלך, אמר לו לאו, למחר אמר לו השאילני קרדומך, אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני, זו היא נקימה. ואיזו היא נטירה, אמר לו השאילני קרדומך, אמר לו לאו, למחר אמר לו השאילני מגלך, אמר לו הא לך ואיני כמותך שלא השאלתני, זו היא נטירה שנוטר האיבה בלבו אף על פי שאינו נוקם: (רש"י)

בביאור החילוק בין נקימה לנטירה, הרי שבנקמה אינני מוכן לתת לשני להנות מממוני, כנקמה על כך שהוא לא נתן לי, ונטירה הרי היא עצם האמירה אני אינני נוהג כמוך.. אני כן ייתן לך למרות ש...

ברור שלהחזיר לשני כגמולו על מה שעשה לי בוודאי שהיא נכללת באיסור נקימה...

וצריך להבין מאיפה נובעת מידת הנקמה, ומה בעצם היא מועילה, מדוע האדם מרגיש צורך לנקום??

- גבי... מה קורה??

- בסדר... ברוך ד'...

- תגיד אפשר את השואב אבק הרבובטי שלכם ליומיומיים??

- האאא... מתנצל... אנחנו לא משאילים את זה, זה עלה מאד יקר...

- מה אתה לא סומך עליי??

- לא קשור.. סומך סומך... אבל את זה אני לא משאיל זה עלה לי מאד יקר..

- טוב... אוקיי מהיום והלאה אל תבוא אלי לבקש ממני דברים.. אני סיימתי איתך...

אם ננסה להיכנס לרגשות המציפים את האדם, הרי כשהוא נפגע משכן או ידיד וכדו', בליבו פנימה הוא פגוע... הוא מושפל... הוא מבוויש... מישוהו פגע בי... למה הוא מתנהג אלי ככה??

כעת, כשאני ילך לנקום, אני בעצם מיצר כאן תגובה הולמת שמבהירה לי... שהנה, אותו אדם בעצם לא השפיל אותי... כי הוא שילם על זה מחיר כבד.. הנה החזרתי לו והתקזזנו... הוא שילם על הבושה שלי.. וזה מקהה את ההשפלה... יצרתי מציאות שמוכיחה, שלא היה לו שום זכות לבזות אותי ולהרע לי... כי כעת מתברר שעל המעשה שהוא עשה, הוא שילם ביוקר, וכך האדם מחזיר את כבודו האבוד למפרע...

גם כשפלוגי מבקש ממני חפץ, ואני מסרב אני בעצם מתקזז איתו... משלם לו כגמולו... וזה מרגיע את הפגיעה שבזמנו הוא לא

לצורך הגדלת התפוצה לזיכוי הרבים, אנו זקוקים
לנדבת לבכם, ניתן לתרום לע"נ ולרפואה וכדו'

נא לפנות למייל

A33172784@gmail.com

נתן לי את מה שביקשתי..

אך בלאו שלא תטור התורה מצווה אותנו לא רק לא להחזיר... לא רק לא לנקום... אלא גם כשאני כן נותן לו את החפץ... לא להזכיר לו שאני אינני כמוך... וזה כבר דרישה הרבה יותר גבוהה מהאדם... ומדוע בעצם התורה דורשת ממני כזה עבודה???

מה הבעיה אם אני ייתן ויאמר לו אני לא כמוך.. אולי זה יחנך אותו כן לתת???

בספר מנחת חינוך מצווה רמא - וז"ל ונוהג רוב בני אדם שבעולם הוא שלא יסורו מלחפש אחרי מי שהרע להן עד שיגמלונו כמעשהו הרע או יכאיבוהו כמו שהכאיבם ומזה העניין מנענו ד' ברוך הוא לא תקום.. וממשיך - משרשי המצווה שידע האדם וייתן אל ליבו כי כל אשר יקרהו מטוב ועד רע הוא סיבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא על כן כשיצערוהו או יכאיבוהו אדם ידע בנפשו כי עוונותיו גרמון והשם יתברך גזר עליו בכך ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו כי הוא איננו סיבת רעתו כי העוון הוא המסבב ...

הוא אומר הטבע האנושי - דורש נקמה.. הכאב הפנימי דורש תגובה.. ככה רוב בני האדם שבעולם... מישוהו השפיל את כבודי ויוקרתי הוא ישלם על זה... נקמה אוכלים אותה כשהיא קרה... והתשלום מקהה את רגש הפגיעה... ביקשתי ממנו את החפץ פלוני, והוא לא הביא לי... חכה חכה... כעת הוא לא יקבל את מה שהוא יבקש ממני..

אך הדרישה האלוקית היא - תתבונן בבקשה אף אחד לא עשה לך כלום.. זה הקב"ה שלח אותו.. למה? חשבונות שמים... מה אתה הולך לסגור חשבון עם השליח?? ונניח שמגלגלין חובה ע"י חייב, אתה גם רוצה להיות החייב שמגלגלין חובה על ידו... ולכן דורשת התורה לא לנקום ואפי' לא לנטור.. אם מישוהו עשה לך משהו... זה לא הוא... זה הקדוש ברוך הוא....

מין הרב שטיינמן זצ"ל נתן עצה להתמודד עם מצבים שכאלו - אם יחשוב האדם מה יצא לי מזה?? מה אני ארוויח מזה?? הרי יהיה לו את הכח להתגבר על הניסיון הזה..

בגמרא במסכת יומא (דף כג.) כתוב - ואמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם. ובביאור העניין מבאר ביערות דבש, כמו שהנחש נושך בשליחותו של הקב"ה ואין לו שום הנאה וטעם בנשיכה, גם לתלמיד חכם שמחוייב לנקום על פגיעה בכבוד התורה, זה אך ורק כשהוא נוקם לכבוד המקום וכבוד התורה - אבל חלילה לא לנקום לכבודו והנאתו שלו, וזה מתחבר למה שכתבנו לעיל מדוע יש איסור לנקום ולנטור...